

AYŞEGÜL ÇİÇEKOĞLU

PEMBE BEGONVİLLİ EV

*Geçmişteki
Günler*



Eleni



Mayıs 1921

Mayıs ayının kendini hissettiren sıcaklığı insanın içini ısıtıyordu. Bahçenin kışın soğuk günlerinden uyanmış kır çiçekleriyle şenlenmesi benim de mutlu olmamı sağlamıştı. Baharın kendisini hissettirdiği aydı mayıs. Kuşlar cıvıldıyor, kışın ocağın kenarından ayrılmayan miskin kedimiz bile mayıs güneşinin altında daha hareketli duruyor, mutlu mırıltılar çıkarıyordu. Böcekler bile dinmiş yağmurların ardından etrafta uçuşuyor, arılar her bir çiçeğin özünü emerek bal yapmak için birbirleriyle yarışıyor. En sevdiğim aydı mayıs. Bana yazın geldiğini müjdelerdi. Belki de sıcak bir mayıs ayında doğduğum içindi bu ayı bu kadar sevmem. Aynı zamanda yenilenme ayıydı mayıs. Kışın kasvetli havası evimizin her bir odasından silinircesine temizlenirdi. İçi temizlenirken, dışı da yağın yağmurlardan bozulmuş yerlerin tekrar boyanmasıyla yaza yenilenmiş girerdi. Tüm bu güzellikler arasında bahçe duvarına dayanmış, daha bir hafta önce pencereleri ve panjurları boyanmış evimize bakıyordum.

Mavi panjurları ve maviye boyanmış ahşap pencereleriyle taş ev o kadar güzel duruyordu ki. Her defasında evi-

mize bakarken göğsüm sıkışır, kalbim anlamsız bir heyecanla atardı. Pencerenin geniş pervazlarında annemin top-
rak saksılara diktiği sakız sardunyaları renk renk açmaya
başlamıştı. Görüntünün güzelliği beni mest etse de benim
en sevdiğim çiçek hiç kuşkusuz pembe begonvillerdi. Ka-
pımızın kenarına dikilmiş olan begonvil bizimle birlikte
büyümüş, neredeyse bir ağaç boyuna ulaşmıştı. Annem
de benim gibi begonvili çok sevdiğinden onu duvara çak-
tığı kancalara tutturmuş, kapının etrafını sardırmıştı. Taş
evin renksiz duvarları yaz aylarında sanki pembeye bo-
yanmış gibi olurdu. Üst katlardaki pencerenin kenarlarına
kadar uzamış dalları özenle duvarlara sabitlenirdi. Birkaç
sene sonra evin ön yüzünün tamamen kaplanacağını dü-
şünerek hayaller kurar, böyle bir evde yaşadığım için ken-
dimi çok şanslı görürdüm. Bazı evler insanın kanına işler,
ruhuna girer. Bu ev de doğduğum ev olmaktan çok öteydi
benim için. Her bir yerinde neler olduğunu bilirdim. Yapı-
lalı yüz yılı geçmiş olmasına rağmen daha nice yüzyıllar
hiçbir şey olmadan duracak gibiydi. O anda yayamın söy-
lediği bir şey aklıma geldi. Bir gün bahçede yine böyle bir
mayıs günü oturmuş konuşurken, “Evler insanlarla birlik-
te yaşar,” demişti yayam.

Ben de ona sormuştum “İnsanlar olmazsa ne olur?”

“Evler ölür,” demişti. “Önce eşyalar ölmeye başlar
kimse kullanmadığı için, sonra duvarlar ölmeye başlar,
çatı ölmeye başladığında evi artık hiç kimse kurtaramaz.
Yağmurlar evi öldürmek için içeri girmeye başladığın-
da bir zaman sonra ortada bir ev olmaz,” diyerek bana
bakmıştı yayam. Ama ben onun dediklerini pek ciddiye
almazdım. Taştan yapılmış bir evin nasıl olup da aynı in-
sanlar gibi öleceğini anlamamıştım. O zaman daha kü-
çüktüm. Benim anlamadığımı fark edince eğilip, küçük
ellerimi nasırlı ellerinin arasına almış ve “Eğer bir evde

artık insanlar yaşamıyorsa Eleni o ev ne kadar sağlam olursa olsun yıkılmaya ve ölmeye mahkûmdur,” demişti.

Ne demek istediğini artık anlıyordum ama bizim evimiz sonsuza kadar yaşayacaktı. Bizler o evlerin içinde olmasak da bizden sonra gelecek olanlar bu evde yaşamaya devam edecekti. Bu da evimizin ölmemesini sağlayacaktı.

Her sabah etrafı pembe begonvillerle saran maviye boyanmış kapıdan dışarıya çıkar, başımın üzerinde güzellik tacı gibi sallanan pembe çiçeklerine bakardım. Güne hazırlanmak için onlara bakmam yeterliydi. Kitaplarımın arasında hep kurumuş begonvil dalları olurdu. Ruhumu okşayan bir çiçekti ama bizim ailedeki kadınlar için anlamı bundan çok daha büyüktü.

Yayam her defasında annesinin ve babasının Anadolu’nun iç kesimlerinden buraya geldiklerinde büyük endişeleri olduğunu anlatır dururdu. Aradan yüzyıldan fazla zaman geçmiş olmasına rağmen hâlâ babasının şimdiki evi yapmasıyla övünürdü. Bir süre sonra da annesinin “Artık burası vatanım,” diyerek diktiği begonvili anlatırdı. Yayam için kapısının önündeki o begonvil kutsal bir şey gibi itina görür, her sene bakımı yapılır, kışın soğuktan korunurdu. Begonvil de yaz geldiğinde bu emeğin karşılığını ödemek ister gibi pembeye bürünerek görkemli bir şölen sunardı yayama. Hâlâ babasının yaptığı evde otururdu dedemle birlikte. Oysa çok yaşlanmışlardı ve annem bizimle oturması için onları ikna edememişti. “Bu evde doğdum, bu evde öleceğim,” der, annemi dinlemezdi.

Annem de gelin geldiği bu evi kendi evi görür, şimdiki kapının yanına diktiği begonvili o günleri özlemle anarak anlatırdı. Bizim ailedeki kadınlarda bu bir gelenek olmuştu. Gittiğin yeri evin bilersen kapısının kenar-

rına bir begonvil fidanı dikerdin. Bu da ailedeki diğer kişilerin kızlarının o evde mutlu olup olmadığını anlamasına yardım ederdi. Gelin gittiğin evdeki mutluluk begonville eş değerd.

Kapının önüne dikilmeyen her begonvil o kızın o evde mutlu olmadığının endişesini anne babaya yüklerdi. En büyük ablamın gittiği evin kapısına evlendikten birkaç hafta sonra pembe begonvil fidanı dikilmiş ve dört sene gibi bir sürede kocaman olmuştu. Ona gözü gibi bakan ablam evliliğinde ve gittiği evde ne kadar mutlu olduğunu sanki bize anlatır gibiydi. Diğer ablamın ise sabırla ve endişeyle begonvil fidanını dikmesini bekliyorduk ama o fidan bir yıl olmasına rağmen henüz dikilmemişti ve annem endişeyle kızının mutlu olmadığını söyler dururdu.

Yani begonvil çiçeğinin ailemizin kadınları için anlamı bir çiçekten çok daha öteydi.

Ben de önünden her geçişimde Mustafa'nın evine bakar, bir gün o kapının önüne bir begonvil fidanı dikeceğimi düşlerdim. Bunun olması için her gece dua eder, kiliseye giderek mum yakardım. Bir gün dualarımın kabul olacağını düşünürdüm ama bilirdim ki benim işim ablalarım kadar kolay olmayacaktı.

Ailemizin hikâyesini dinlemeyi severdim. Nereden geldiğimizi bilirse ilerde nereye gideceğimizi tahmin edebilirdik çünkü. Tarihe her zaman meraklı olmuştum. Yaşadığım toprakların tarihini araştırır, doğanın cömert davrandığı bu denizin yanı başındaki köyde yaşadığım için kendimi şanslı sayardım. Annemin ailesi Anadolu olmasına rağmen babamın ailesi burayı bereketli tarım arazileri, bu arazileri besleyen kaynak suları ve korunaklı doğal limanları olduğu için seçmişti. Neredeyse yüz yılı aşkın süredir bu toprakları vatanları bildiklerini söyler dururdu. Babamın ailesi 1800'ün başlarında, adalardaki

nüfusun fazla olması ve geçim kaynaklarının azlığı nedeniyle Girit'ten bu deniz kenarındaki saklı cennete gelmişti. O dönem adalardan yüzlerce Rum Anadolu'nun bu bereketli topraklarına yerleşmişti. Buradaki verimli topraklarda çalışarak kendi ailelerini kurmuşlar, yıllar içinde çoğalarak köydeki Türk nüfusuyla birlikte uyum içinde yaşamaya başlamışlardı. Önceleri Türklerin çiftliklerinde çalışan Rum göçmenler zaman içinde kendi yerleşimlerini ve çiftliklerini kurmaya başlamışlar, köyün ileri gelenlerinin arasına katılmışlardı. Yıllar içinde iki ulus birbirlerini kırmadan yaşamaya başlamışlardı. Gerçi yayam Girit'ten gelen Rumların ilk başlarda ayrı mahallelerde yaşadığını söylerdi. Yıllar geçtikçe mahalleler de birleşmişti. Hoşgörü ve saygı iki ulusu zamanla birbirlerine kaynaştırmıştı. Her ne kadar hoşgörü olsa da evlilik ve din gibi kutsal şeylerde birbirlerinden ayrılmışlardı. Birbirlerinin ibadetlerine saygı duymuşlar ama birbirleriyle kız alıp vermemişlerdi. Ama sevda denen o yakıcı duygu din ve ırk ayrımı gözetmiyordu. Bir kere sevdalandığında karşıdaki kişinin ne dini ne de ırkı engel oluyordu. Kalbe söz geçmiyor, tüm olumsuzluklara rağmen sevda bitmiyordu.

İşte ben sonu mutlu bitmeyen o sevda masallarını dinleyerek büyüdüm. Yayam o dönemde yaşanan sevdalardan bahsedip, birbirleriyle kavuşamadan bu dünyadan göçüp gidenlerin hikâyelerini anlatıp dururdu. Kendimi bildiğim andan beri bana dayatılan tek kural "Sakin bir Türk'e sevdalanma!" olmuştu. Ama kalp birine sevdalandı mı geri kalan her şey önemini yitiriyordu. Yayamın anlattığı o sonu mutlu olmayan sevdalar beni çok korkutuyordu çünkü ben de bir Türk'e sevdalıydım. Yayamdan o sevdaları anlatmasını ister, onların yaptıkları hataları yapmamak için zihnimde notlar alırdım. İlk kural,

bu sevdayı hiç kimsenin duymamasıydı. Onun için de Mustafa'yı kimsenin bilmemesi için elimden gelenin fazlasını yapardım. Duyulması demek, bu sevdayı uzaktan yaşamak demekti. Ama ben Mustafa'yı uzaktan sevmek istemiyordum. Onun için de yayamı dikkatle dinler, hatalar yapmamak için uğraşırdım.

Bakışlarımı evimizden ayırıp denize döndürdüğüm anda "Eleni," diye bağırان annemi duymazlıktan geldim. Beni eve çağırıp hoşlanmadığım bir işin ucundan tutmaya zorlayacaktı ama bu havada değil evde, bahçe- de bile durmak istemiyordum. Kendimi ilkbaharın o mis gibi havasında kırlara atıp, yeni çıkmaya başlayan papatyalardan saçlarıma taşlar yapıp takmak istiyor, kimseler görmeden Mustafa'yla buluşmayı arzuluyordum ama bu o kadar ender oluyordu ki... Hele şimdi annem evde iş yaparken bu hiç mümkün değildi.

"Duymuyor musun sesimi Eleni?" diye pencereden sarkmış bağırان anneme dönmek zorunda kaldım.

"Ne oldu?"

"Ne olmuş! Seni çağırıp duruyorum. Yine hangi hayallere daldın?"

"Hiç... Köye bakıyordum."

"Yukarı gel de bana yardım et. Daha yemek yapmadım."

"Tamam," diyerek bahçe duvarının yanından ayrılıp evin önüne doğru yürüdüm. En sevdiğim yerlerden biri de burasıydı. Mavi kapının üzerini saran pembe begonviller yeni yeni açmaya başlamıştı. Pembe tomurcuklar içimi tarifsiz bir sevinçle doldurmaya başlamıştı çoktan. Evimiz köye yukarıdan bakan bir tepenin üzerindeydi. Taş ev içindeki bizlere kışları sıcak, yazları ise serin bir hava sunuyordu. Köydeki ahşap evlerden sonra burası bana zenginliğimizi hatırlatırdı. Arka salonun pencere-

sindeki cumbaya oturup uzaktan denize bakar, o kadar çok hayal kurardım ki... Bunların hepsinde Mustafa da olurdu. Bir gün o hayallerin gerçeğe dönüşeceğini düşünerek pencerenin cumbasında oturmayı severdim. Ama benim en sevdiğim yer hiç kuşkusuz odamdı. Onun da penceresinin önünde oturup dışarıyı seyrettiğim bir sedir vardı. Denizi görmemesine rağmen en çok görmek istediğim yere bakardı; Mustafa'nın evine. Her sabah onun kapıdan çıktığını görmek için erkenden kalkar, pencerenin önündeki sedire oturur, başını kaldırıp bana gülümsemesini beklerdim. Hava nasıl olursa olsun Mustafa'm bana o gülümsemeyi vermeden yola çıkmazdı. Benim için görülmesi gereken en güzel manzara buydu.

Gerçi artık gün içinde onu daha sık göremiyordum. Mustafa babasıyla çalışmaya başlamıştı. Köyde bir ticarethanesi olan Ziya Efendi köyün sevilen kişilerinden biriydi. Sözü dinlenirdi. Mustafa'nın annesi daha küçükken ölmüştü. Ziya Efendi bir süre sonra İzmir'den alımlı ve güzel bir kadınla evlenmiş ve ondan da Rıza adında bir oğlu olmuştu. Mustafa üvey annesini severdi. Makbule Abla da onu severdi ama Rıza'ya olan düşkünlüğünü mahallede herkes bilirdi. Rıza'dan sonra olan iki kızı da kısa aralıklarla ölünce o neşeli kadın biraz içine kapanmıştı. Ziya Efendi'nin İstanbul'da, sarayda akrabaları vardı. Makbule Hanım da İzmir'in ileri gelenlerinden birinin kızıydı ama bu küçük köyde yaşamayı seçmişti. Gerçi yazları küçük oğlu Rıza'yı alır birkaç ay buralardan giderdi. O zamanlar Mustafa'yı neredeyse hiç göremezdim. O da babasını yalnız bırakmamak için onunla beraber limana iner ancak akşam saatlerinde eve dönerdi.

Babam köydeki Türklerle iş yapmasına rağmen olur da onlardan birine sevdalanır diye ablalarımı on sekiz yaşlarına girdiklerinde kendi gibi tüccar olan arkadaşları-

nın oğullarıyla evlendirmişti. Böylelikle hem kendi itibarını hem de kızlarının itibarlarını güvence altına almayı seçmişti. Oysa bilseydi en küçük kızının iki ev ötemizde oturan Ziya Efendi'nin oğlu Mustafa'ya sevdalı olduğunu, on sekiz yaşını beklemeden beni hemen kendi tanıdığı biriyle evlendirirdi. Bu yüzden sevdamızın duyulması hem benim hem de Mustafa için en hayırlısıydı. On beş yaşında olduğum için önümde daha üç yıl vardı ve ben önümdeki o yılların her gününde Mustafa ile birlikte olabilmek için planlar yapar, ondan başkasıyla asla evlenmeyeceğimi her gün kendime hatırlatır ve gelecekteki mutlu günlerimizin hayalini kurardım. Sonunda babamı ikna edip Mustafa'yla evlenecek ya da onunla birlikte buralardan bizi bulamayacakları çok uzaklara gidecektim.

Eskiden yani biz daha çocukken hep bir arada olmamıza rağmen büyüdükçe araya mesafe koymaya başlamıştı ailem. Onun ailesi de aynı şeyi yapıyordu. Artık bir araya gelmemiz çok zordu. Sokakta bile karşılaşsak birbirimize selam vermeden yollarımıza devam ederdik. Annem sürekli olarak bir Türk genciyle sokakta konuşmamamı tembihler dururdu ama tüm bu zorluklara rağmen yine de ondan vazgeçmemiştim. O da benden.

Bilirdim Mustafa'nın da ailesi bir Rum gelini olsun istemezdi ama sevda bu, kalbinin kimin için atacağına sen karar veremezdin. Nitekim biz de karar verememiş, birbirimize sevdalanmıştık. Beraber olacağımız en küçük bir ânı bile kaçırmamak için elimizden ne gelirse yapardık. Kimselerin gitmediği kırlarda, insanların olmadığı mekânlarda gizli gizli buluşur, saatlerce gelecekte bizi nelerin beklediğini konuşurduk. Odama çekildiğimde gaz lambasının ışığında küçük defterlerime Mustafa'ya duyduğum aşkı yazar sonra da onu kimselerin bulmaması için gizli yerime saklardım.

Bir gün tesadüf eseri bulmuştum orayı. Isınmak için odamdaki ocağı yakmaya uğraşırken elim taş duvara dayanmış ve taşın oynadığını hissetmiştim. Etrafındaki sıvanın döküldüğünü görmek bana fikir vermişti. On üç yaşın merakıyla diğer tarafındaki sıvayı günden güne kazımış ve yavaşça taşı yerinden çıkarmıştım. Sanki gizli bir hazine bulacakmış gibi heyecanlanmış, taşı çıkartarak önümde duran o küçük bölmeye bakmıştım. İlk gördüğümde yaşadığım hayal kırıklığını bugün bile hatırlıyordum. Nedense o taşı çıkardığımda bir hazine bulacağımı düşünmüştüm ama onun yerine küçük bir boşlukla karşılaşmıştım. Uzun bir süre kendi küçük, gizli boşluğuma bakmış ve kendi hazinelerimi burada saklayabileceğimi keşfettiğimde mutlu olmuştum. Çok geçmeden de benim için önemli olan şeyleri orada biriktirmeye başlamıştım ama bir süre sonra orası artık başka şeyleri alamayacak kadar dolduğunda bir kere daha hayal kırıklığı yaşadım. Sonra da ıvır zıvırı saklamaktansa kimsenin bilmediği sevdamla ilgili şeyleri saklamaya karar vermiştim. Mustafa'nın bana verdiği küçük hediyeleri, bulduğumuz ender anlarda kırlarda saçıma taktığı çiçekleri, bana yazıp gizli gizli verdiği seveda yüklü mektupları artık orada saklıyordum. Orası benim gizli hazinemdi. Mustafa'nın kırlarda benim için topladığı çiçekleri bile kâğıtlarımın arasına koyar, ona duyduğum sevdaya şahit olması için kurutur saklardım. Yıllar içinde orada neredeyse tüm ömrüme yetecek kadar çok anım birikmişti. Odamı sevmek için bir nedenim de buydu. Gizli bir köşem vardı ve sevdiğim her şeyin orada olması bana güven veriyordu.

Mustafa'yı görmek binlerce kelebeğin karnımda kanat çırpmasına neden oluyordu. Avuçlarım terliyor, kalbim gümbürtüyle atıyordu. Daha küçükken bahçede buldu-

ğum yavru kuşu hatırlıyordum böyle zamanlarda. Pencereye çarpıp yere düştüğünde koşarak aşağıya inmiştim. Küçük kuş, kanatlarından biri kırıldığı için toprağın üzerinde sağlam kanadıyla çırpınıp duruyordu. Hemen onu avuçlarımın içine almıştım. Minik yüreği korkudan öyle hızlı atıyordu ki sanki avuçlarımın arasında durup her an çırpınmayı kesecekmiş gibiydi. Onu sakinleştirmek için parmaklarımın ucuyla başını okşamıştım. Bir süre sonra minik kalbi çırpınmayı kesip daha sakin atmaya başlamıştı. Haftalarca ona yayamın öğrettiği şekilde bakıp sonunda onu iyileştirmiştim. Uçma zamanı geldiğinde onu mavi boyalı pencerenin kenarına koymuştum. Dışarıda yine böyle güzel bir hava vardı. Onun gibi minik kuşlar şarkılar söyleyerek etrafta uçuşuyorlardı. Ben de pencerenin kenarına koyduğum yastığa çenemi dayamış, onun uçmasını bekliyordum ama o uçmamıştı. Sanki uçtuğunda bana veda edeceğini anlamış gibi pencerenin önünde durmaya devam etmişti. “Hadi minik kuş uç, özgürlüğün keyfini çıkar. İstedığın yere gidebilirsin. Kendine bir eş bul, yumurtalarından minik kuşlar yap,” diye fısıldamıştım. Sanki beni anlıyormuş gibi son kez başını çevirip bana bakmış ve kanatlarını açarak uçmuştu. O anda sanki çok yakın bir arkadaşımı kaybetmiş gibi hissetmiştim ama o özgür olmayı seçmişti. Bir kafesin içinde yaşamayı reddetmiş, özgürlüğe kanat çırpmıştı. Arkasından bakmıştım. Etraftaki kuşların arasına karıştığında onu artık tanıyamadım. İşte ne zaman Mustafa’yı görsem benim de yüreğim o kuş gibi çarpar ancak o elimi tutunca ya da saçlarımı okşayınca yüreğim heyecanını kaybeder, sakinleşirdi. Ben de zamanı geldiğinde ailelerimiz karşı çıkmasına rağmen Mustafa’yla özgürlüğümüze doğru gideceğimizi biliyordum.

Tekrar “Eleni,” diye seslenen anneme “Geliyorum,” diye cevap verdim.

Eve girmek için ön bahçeye yöneldiğim anda yolda yürüyen Mustafa'yı gördüm. Her zamanki gibi elinde pembe bir kurdele tutuyordu. Bu bir işaretti; buluşalım işareti. Ama annemden izin alacağımı sanmıyordum. Bahçe kapısına yaklaşarak kimse görmeden ona baktım. Bana bakmadan, ağır ağır yürüyüp gitti. Aceleyle eve girdiğimde annem yıkadığı çarşafı katlıyordu. Hemen çarşafın ucundan tutarak ona yardım etmeye başladım. O sırada aklımdan bir bahane bulup evden uzaklaşmak geçiyordu ama ne düşünürsem düşünüyüm aklıma bir bahane gelmedi. Sıkıntıyla çarşafın ucundan tutup çekiştirerek katlamaya devam ediyordum. Zaman geçiyordu. Mustafa böyle durumlarda, buluşma yerinde belli bir zaman kalır, ben gelmeyince giderdi. O zamanı kaçırmamak için aklımdan geçen onlarca fikre rağmen annemi ikna edecek bir bahane bulamamıştım.

"Bu akşam ablana gideceğiz ama baban ona haber gönderememiş," dedi annem.

O anda neredeyse elimdeki çarşafın ucunu bırakacaktım. "Ben gidip haber vereyim anne."

"O kadar yolu gitmene gerek yok."

"Ama ya işleri varsa? Siz de o kadar yolu boşuna gitmiş olacaksınız."

"Biliyorum. Evi kalabalık. Habersiz gitmeyi sevmiyorum. Hem evde yapılması gereken çok iş var. Şimdi gidersen akşama kadar gelmezsin."

"Söz, hemen haber verip gelirim. Gelince de sana yardım ederim."

Annem dikkatle yüzüme baktı ama söylediklerimde samimiydim. Birkaç dakika da olsa Mustafa'yı görmek için ta köye kadar bu sıcakta koşarak gidip gelebilirdim. Yeter ki dediğime razı gelsin.

Son çarşafı da katladıktan sonra annem bana dönerek “Hemen gidip geleceksin, söz ver,” dedi.

“Söz anne.”

“Tamam, o zaman hadi git ama gelince işlere yardım edeceksin.”

“Ederim,” deyip koşarak aşağıya indim ve dışarıya çıktım. Annemin arkamdan baktığını düşünerek toprak yolda hızlı hızlı yürümeye başladım. Yol ayrımına geldiğimde dönüp eve baktım. Pencerelerde kimse gözük-müyordu. O anda köye giden yola değil, kayaların oldu-ğu toprak yola döndüm. Birkaç adım attıktan sonra yol yokuş aşağıya döndüğünde artık evden görülmeyeceği-mi biliyordum. Önümdeki yokuşu koşarak indim. De-niz kenarına yaklaştıkça kalbim Mustafa’yı görmeden bile hızlı hızlı atıyordu. Bunun nedeni koşmak olsa bile içimdeki heyecan bambaşkaydı. Son kayalığı da dikkat-le geçtiğimde Mustafa her zamanki yerimizde beni bek-liyor olacaktı. Oraya gidip dönmek biraz zaman alsa da ondan sonra koşarak ablamın evine yetişebilirdim.

Birkaç dakika sonra, sırtını kayaya dayayıp taşın üzerine oturmuş beni bekleyen Mustafa’nın yanınday-dım ama kalbim o kadar hızlı atıyordu ki eğilerek elle-rimi dizlerime kapadım ve nefesimin düzene girmesini bekledim. Sonunda biraz kendime geldiğimde nefes ne-fese “Fazla vaktim yok. Köye ablama gitmem gerek,” dedim.

Simsiyah gözleri bana sevgiyle baktı. Elini kaldırıp yanını işaret etti. “Gel otur. Sen dinlenene kadar ben ko-nuşurum,” dedi.

Onun yanına oturdum. Uzanıp elimi tuttu. Kalbim dörtlale koşmaya başlamıştı.

“Söylenenleri duydun mu?” diye sordu. Yüzü her za-manki gibi ciddiydi.

O anda kalbim tekledi. Birileri bizi biliyor muydu? Bizim hakkımızda söylentiler mi vardı? O kadar tedbirli davranıyorduk ki bunu bilen kim olduğunu merak ederek sordum. “Bizi mi görmüşler?”

Bana şaşkınlıkla baktı. Sonra da yanlış anladığımı düşünerek “Bizimle ilgili değil,” dedi.

“O zaman ne söylüyorlar?”

Gözlerini gözlerimden çekerek denize döndü. “Yunan ordusu İzmir’e girdi Eleni.”

“Biliyorum ama bunun bizimle alakası yok ki?”

Mustafa önüne dönerek sessizce denize bakmayı sürdürdü. Sıkıntısını hissedebiliyordum. Onu iyi tanıyordum. Bana söylemek istediği ama söyleyemediği bir şeyler daha olduğunu farkındaydım. Bizim sevdamızla Yunan ordusunun ne alakası olabilirdi? Ben de konuşması için bekledim. Bana uzun gelen bir aradan sonra tekrar gözlerime baktı.

“Bazı yerlerde yaşayan Rumlar, Yunanlılarla bir olup köylere saldırıyormuş. Burada da böyle bir şey olmasın diye köydeki Türkler tedbir almaya başladılar.”

Böyle bir şey olduğunu hiç duymamıştım. Ne ailemden ne de köyde yaşayan ablalarımın. Biz artık bu köyün insanlarıydık neden bize karşı tedbir aldıklarını anlayamadım. Uzanıp elimi tuttu. “Buralar ailen ve topluluğunuz için güvenli değil,” dedi. Burada doğmuştum. Annem de babamda bu topraklarda doğmuştu. Mustafa’nın ailesi kadar biz de buralıydık. Buradan başka bir yer bilmezken buraların neden bizim için güvenli olmadığını anlamıyordum.

“Ama neden?” diye sordum.

“Sizin de diğerleri gibi Yunanlılarla bir olup saldırıbileceğinizi düşünüyorlar.”

“Biz bir şey yapmadık. Hem neden yapalım ki? Burası bizim de vatanımız.”

“Bu senin ve benimle ilgili değil Eleni. Bu çok farklı bir şey. Kurtuluş savaşı başlatıldı. Tüm bunları senin de biliyor olman gerek.”

Ama bilmiyordum. Bu tip konular biz çocukların yanında asla konuşulmazdı. Belki de annem ve babam Girit’ten yeni dönen damatlarıyla bunları konuşmak için bu akşam ablamı ziyaret edeceklerdi. Ben hiçbir şey hissetmemiştim. Mustafa’ya döndüm; bana bakmaya devam ediyordu.

“Bilmiyordum,” deyip sustum. Sonra da uzun zamandır hiç Türk komşumuzun bize gelmediğini, bizim de onlara gitmediğimizi fark ettim. En yakın komşularımız Mustafalar olmasına rağmen çok uzun zamandır onlarla da görüşmediğimizi düşündüm. Yüzüme bakıp “Ne oldu?” dedi.

“Şimdi sen söyleyince fark ettim. Uzun zamandır bize gelmiyorsunuz. Biz de size gitmiyoruz, nedeni bu mu?”

“Bilmiyorum Eleni,” dedi omzunu silkerek. Ama yüzü bildiğini söylüyordu. Onun her hareketinin ne anlama geldiğini bilirdim. Bazen sadece beni üzmemek için “Bilmiyorum” der geçerdi.

Neden şimdiye kadar fark etmemiştim bu geliş gidişlerin olmadığını. Bana her şey normalmiş gibi geliyordu. Belki de evde bu konu hiç konuşulmadığı için fark edememişim.

“Biz ne olacağız o zaman?” diye çekinerek sordum.

“Bilmiyorum,” deyip tekrar denize döndü.

Ondan sonra ne o konuştu ne de ben. Derin bir sessizlik yan yana oturan bizi ayırmaya başlamıştı sanki. Yan yana olsak da birbirimizden uzaklaştığımızı hissettim. Aramıza dağlar, denizler ve bir daha yan yana gelemeyeceğimiz kadar mesafe girmeye başlamıştı. Huzursuzca yerimde kıpırdandım. Bana döndü.

“Hadi ablana oyalanmadan git. Tüm bunları daha sonra konuşuruz.”

O söyleyince ablama gideceğimi hatırladım. Yerimden kalktım. Bir şey demedi. Yanından ayrıldığımda orada oturmaya devam etti. Bense tüm duyduklarımın sonradan hızlı adımlarla köye doğru koşmaya başlamıştım. Belki Mustafa’nın dediklerinin doğruluğunu ablamdan öğrenebilirdim. Karışıklığı, savaşın bu kadar yakınımıza geldiğini bile bilmiyordum. Belki de şimdiye kadar dikkat etmemiştim. Son zamanlarda annem ve babam sık sık yayamla dedemi ziyaret ediyordu ama onlar yaşlı insanlardı ve ziyaretleri onları yalnız bırakmak istemediklerine yorardım. Belki de ben yanılmıştım. Her şeyi bilip bunu bilmeyen bir tek bendim. Benden birçok şeyin gizlendiğini anlamıştım. Annemin neden sürekli olarak bahçeden dışarıya çıkmamı istemediğini artık anlıyordum. Eskiden bahçe kapımız her zaman açık olurdu ama son zamanlarda her zaman kilitlenmeye başlamıştı. Bunun nedenini hiç merak etmemiştim. Şimdi güvenliğimiz için böyle yaptıklarını anlayabiliyordum ama çevremizde yaşayan insanların büyük çoğunluğu Rum’dı. Sadece evimizin olduğu tepede birkaç Türk komşumuz vardı. Onlardan biri de Mustafalardı. Kendimi bildim bileli bu insanların içinde olmuştum ve şimdi komşularımızdan korkar duruma gelmiştik.

Köye indiğimde doğruca sahile koştum. Ablamın evi köyün içinde sahile yakındı. İki katlı ahşap evi birkaç yıl önce buradan göç eden bir Rum’dan almışlardı. Tüm olacakları bizden çok önce bildikleri için mi göç etmişlerdi yoksa tamamen bir tesadüf müydü? Nedense kapıyı vurduğumda aklıma bu gelmişti.

Ablam önünde önlük, kucağında kızıyla kapıyı açtı. Beni gördüğünde şaşkınlıkla baktı. Gözleri annemi de aradı ama ben içeri girip “Yalnız geldim,” dedim.

“Birine bir şey mi oldu?” diye telaşla sordu.

“Hayır, babam ve annem bu akşam size gelecekler ama babam sana haber yollayamamış.”

Kucağındaki kızı Yelena’yı yere indirdi. “Gelsinler tabii, müsaitiz. Yannis de dün geldi Girit’ten.”

Küçük yeğenimi bu sefer ben kucağıma aldığımda “Gel otur, nefeslen biraz,” diyerek odaya girdi. Ben de peşinden gittim. Yerdeki örtünün üzerine yeğenimi bıraktım. Henüz iki yaşındaydı ve kıvrıkcık kumral saçları, iri ela gözleriyle çok güzel bir bebektir.

“Oturmak isterdim ama annem hemen gelmemi istedi,” dedim ayakta dikilerek. Mustafa’dan duyduklarım o kadar şaşkıncıydı ki bir şey demeden kapıya yürüdüm.

“Ortalık çok güvenli değil Eleni. Yalnız başına dolaşma artık.”

Kapının önünden ona döndüm. Ablamın bir şeyler bildiğini anladım. “Burada hep güven içinde yaşadık,” dedim.

“Orası öyle ama İzmir ve çevresi iyi değilmiş. Yannis söyledi,” derken yüzüme dikkatle baktı. Benim bir şey bilmediğimi anlamış olmalı ki gülümsedi. “Endişelenecek bir şey yok ama sen yine de dikkatli ol, olur mu?”

“Olur,” dedim ayakkabılarımı giyerek. “Despina ablam da gelecek mi bu akşam?”

“Bilmiyorum, Yannis’le haber gönderirim.”

Onu öperek eve gitmek için köyden çıkmıştım ki arkamdan gelen at arabasının sesine döndüm. Bu yan komşumuz Vasily amcaydı. Beni gördüğünde at arabasını yavaşlatıp yanımda durdu.

“Eve mi gidiyorsun Eleni?”

“Evet Vasily amca.”

“Hadi bin kuzum o kadar yolu yokuş yukarı çıkma.”

Ben de hemen onun yanına oturdum. Tekrar yola çık-

tığımızda sürekli köyleri gezip yiyecek ve giyecek satan Vasily amcayla konuşmaya başladım. Çok dolaştığı için kimsenin bilmediği şeyleri bilebilirdi.

“Nereden geliyorsunuz?” diye sordum.

“Şehre indim ama alacak bir şey bulamadım.”

“Neden?”

“Bize bir şey satmayacaklarını söyledi Türk tüccarlar,” dedi içini çekerek. Ben bir şey demeden devam ettim. “Yıllarca aramızda sorun yoktu ama artık var gibi gözüküyor. Bize artık burada hayat yok kızım. Ester’i ikna edebilirsem belki biz de buradan gidebiliriz Eleni.”

“Nereye?”

“Bilmiyorum ama belki adalara,” dedi önüne bakarak.

“Neden?” dediğim sırada araba bir taşın üzerinden geçince sarsıldım. Bir süre dediğimi duymamış gibi sessiz kaldı. Sonra da bana dönmeden “Buralar artık bizim için güvenli değil Eleni. Baban da bundan bahsediyordur eminim. Yunanlılar İzmir’de birçok yeri yakıp yıkmaya başlamış. Buna bazı yerlerdeki, çoğunluk olan Rumlar da katılmış. İlerleyip önlerine kim çıkarsa saldırıyorlarmış. Tüm bunlardan yakında bizi de sorumlu tutarlar.”

“Ama biz hep burada yaşadık. Köydekiler bizi tanıyor.”

Bana döndü. “Ah kızım, daha çok gençsin. Benim gördüklerimi görmedin henüz. Savaş her zaman kötüdür Eleni. Bir sabah kalkarsın, birlikte yediğin içtiğin kişi artık düşmanın olmuştur. Bizken, sen ben oluruz. Savaş yıkıcıdır ve gün gelir her yer yangın yerine döner. O zaman kimin kimi tanıdığının önemi kalmaz kuzum.”

“Yine de biz uzun yıllardır burada yaşıyoruz. Bizim onlar gibi olmadığımızı anlarlar.”

Vasily amca bir şey demeden bana bir süre baktı ve sonra tekrar yola dönüp konuşmaya başladı. Ama artık onu dinlediğim yoktu. Vasily amcanın dediği gibi bir

sabah kalkıp Mustafa'yla ben de birbirimize düşman mı olacaktık yani? Aramızdaki sevgi bitmiş mi olacaktı? Birbirimize duyduğumuz o hisler aniden geçecek miydi? Tüm bu sorulara içimden yanıt veremiyordum ama birkaç saat önce gördüğüm Mustafa'nın yüzünü aklıma getirdim. Bana hiç düşmanlıkla bakmamıştı. Bana bakarken yine yüzünde o sevgi dolu ifade vardı. Koyu gözleri bana hep ilgi ve sevgiyle bakardı. Gerçi bu sefer bakışları endişeliydi ama ben yine de o gözlerde endişeden çok sevgiyi görebiliyordum.

Vasily amca durana kadar evin önüne geldiğimi bile anlayamadım. Hemen ona teşekkür ederek bahçeden içeri girdim. Her zaman durup seyrettiğim begonvile bile bakmadan eve girdim. Annem işleri bitirmiş akşam için yemek hazırlıyordu.

"Evdeler mi?" diye sordu.

"Evet anne, sizi bekliyorlar."

Bir şey demedim. Aslında duyduklarımı ona söylemek istiyordum ama sustum. Ocağın başındaki annemi seyretmeye başladım. Her zamanki gibiydi. Yüzünde ne endişe vardı ne de bir telaş. Öylece yemeğini yapıyordu. Ben de bir şey demeden mutfaktan ayrıldım. Yukarı çıkıp odama girdim. Perdeyi biraz aralayıp Mustafa'nın evine baktım. Belki annemler gittikten sonra onunla buluşabilirdim ama ona nasıl haber vereceğimi bilmiyordum. Şimdiye kadar buluşmayı hep o istemiş ben de fırsatını bulduğumda onunla buluşmuştum. Bir süre daha onların evine baktıktan sonra perdeyi kapatıp yatağıma uzandım. İçimde tarifsiz bir korku vardı. Bu korkunun buradan gidecek olmamız ya da köydekilerin bize kötü davranmasıyla alakası yoktu. Bu tamamen, "Ya Mustafa'dan ayrılırsam" korkusuydu. Bu korku yüreğimi öylesine ele geçirmişti ki nefes alamadığımı hissediyor ve böyle

bir şey olursa onsuz nasıl yaşayacağımı düşünüyordum. Zihnimden geçen tüm düşüncelere rağmen onsuz yaşamayacağıma karar vermiştim. O benim için hava ve su gibiydi. Nasıl havasız ve susuz yaşayamazsam onsuz da yaşamam mümkün değildi.

Babamın sesini duyana kadar yatağımın üzerinde kaldım. Yerimden kalkıp aşağıya indiğimde babam da elini yüzünü yıkamış havluya kuruluyordu.

“Hoş geldin babacığım.”

“Hoş bulduk güzel kızım,” diyerek gülümsedi. Onun da yüzünde bir endişe aradım ama yoktu. Ya diğerlerinin dediği gibi endişelenecek bir şey yoktu ya da bana bir şey belli etmek istemiyorlardı ama artık çok küçük değildim ve ne olduğunu anlayabilecek yaşa gelmiştim.

Akşam yemeğimizi yedikten sonra babam ve annem kapıları kilitlememi tembih ederek köye, ablama gittiler. Bense evde yalnız kalmıştım. Gaz lambasını açarak oturdum. Aklım Mustafa’da, düşüncelere dalmıştım. O anda pencereye çarpan taşla irkildim. Yavaşça yerimden kalkarak pencerenin perdesini araladım ve bahçede Mustafa’yı gördüm. Hemen yerimden fırlayarak bahçe kapısını açtım. Evimizin konumu yüzünden yan evlerden giriş kapımız görünmediği için şanslıydım.

“Burada ne işin var?” diye fısıldadım.

“Annen ve babanı arabayla giderken görünce yalnız olduğunu düşündüm.”

“Evet, yalnızım,” dedim gülerek. Onu görmek gün içinde düşündüğüm tüm endişelerimin uçup gitmesini sağlamıştı.

“Seni kimse gördü mü?” diye endişeyle sordum. O anda en büyük korkum onun birileri tarafından görülmesiydi.

“Hayır, etrafta hiç kimse yok. Bugün fazla konuşamadık.”

Kapıyı çekerek yandaki çardağa yürüdüm. Büyük cınar ağaçları çardağı meraklı gözlerden saklıyordu. Yan yana oturduğumuzda kalbim yerinden fırlayacak kadar hızlı atıyordu. Mustafa'yla ilk defa bahçemizde bu kadar yakın oturuyordum. Eskiden annesi ve annem bu çardağın altında kahve içerler ve bizlerden bahsederlerdi ama çok uzun zamandır annesi evimize gelmiyordu. Annem de onlara gitmiyordu. Aklımdaki soruyu ona sormak için döndüğümde o da aynı anda bana döndü.

"Seni bugün endişelendirdim galiba?"

"Evet," dedim gülümseyerek.

O da bana gülümsedi. İçimdeki tüm endişeler, aklımdaki tüm sorular, kalbimdeki korkular uçup gitti.

Uzanarak elimi tuttu. "Eleni sana daha çok şey anlattırdım ama babama söz verdim. Sadece çok dikkatli olmanı istiyorum senden."

"Beni korkutuyorsun Mustafa."

"Bunları korkman için söylemiyorum ama," diyerek sustu. Elim onun nasırlı avucunda duruyordu. Konuşmasını bekledim. Başını önüne eğmiş, karanlıkta ellerimize bakıyordu. Parmakları elimin üzerini okşamaya başladı. Kalbim ritmini hızlandırmıştı. Ne söyleyeceği çok da umurumda değildi. Sadece bu şekilde sonsuza kadar kalmak istiyordum.

Konuşmayınca ben de konuşmadım. Başını kaldırdı. Zeytin karası gözleri gözlerimi buldu.

"Kurtuluş Savaşı başladı Eleni. Belki de baban da bu konuyu konuşmak için ablanlara gitmiştir."

"Ama bu bizi neden etkilesin Mustafa? Ben bunu anlamıyorum."

"Yurdumuzda yabancıların işgali başladı. Yunan İzmir'e geldi. Anadolu yabancıların istilasına uğradı. Oralardan kötü haberler geliyor ve yurdunu seven her-

kes Mustafa Kemal'in önderliğinde toplanmaya başladı. Burası çok küçük bir köy. Haberler hemen buraya gelmiyor ama çok yakında burada da karışıklıklar çıkabilir."

"Tüm bunları nereden biliyorsun?"

"Bugün İstanbul'dan babamın tanıdıkları geldi. Onlar söyledi. Babam benim de artık büyüdüğümü düşünerek bana da anlattı."

"Durum o kadar kötü mü yani?"

"Evet, Eleni sana anlattığımdan bile daha kötü? Makbule annemin ailesi İzmir'den kaçmış. Büyük kızlarının yanına, Ankara'ya gitmişler. Babama da buralardan gitmesini söylemişler."

"Yoksa gidecek misiniz?"

"Şimdilik hayır. Hem nereye gidebiliriz ki burası bizim vatanımız. Biz hep buradaydık, onlar gidecek."

"Biz ne olacağız Mustafa?"

"Bilmiyorum ama belki sizi buralardan gönderebilirler."

"Neden böyle söylüyorsun? Eğer bir şey biliyorsan bana söyler misin?"

"Söylüyorum ya Eleni. Tüm bunları sana söylemem gerek ama seni seviyorum. Kimseye söylemeyeceğini biliyorum."

Ona baktım. Gözleri hüznü yüklüydü. Sorduğum soruyu yanlış anlamıştı. "Biz ne olacağız?" dediğimde kasettiğim bizim durumumuz değildi. Mustafa'yla benim durumumdu.

"Ben bizden bahsediyordum Mustafa," dedim. "Senden ve benden."

Bakışlarını benden çekip önümüzdeki çınar ağacının gövdesine dikti.

"Bilmiyorum Eleni."

Verdiği cevap benim beklentilerimi karşılamıyordu. İçimde bir şeyler kırılma da konuşum.

“Ben gitmem. O zamana kadar evlenirsek ben de sizden sayılırım değil mi?”

Gözlerime baktı. Gözlerindeki keder yüzüne yansımıştı. O kadar üzgün duruyordu ki onun hâline üzül-düm. Onu teselli edecek kelimeler aradım ama söylediklerinden sonra aklım çok karıştı, ne diyeceğimi bilmi-yordum. Diğer elini uzatarak saçlarımı okşadı. “Henüz evlenecek yaşta değiliz. Hem olsak bile baban seni bana vermez biliyorsun.”

Biliyordum, babam vermezdi ama sorun sadece ba-bam değildi ki? “Peki seninkiler beni ister mi?” diye sordum.

Sessiz kaldı. Bir şey dememesi, babam verse bile onun ailesinin istemediğini anlatır gibiydi. İçimdeki ümit sön-dü. Her şey iyi gitse bile biz asla kavuşamayacaktık ama pes etmek istemiyordum.

“O zaman bizi bulamayacakları çok uzak yerlere gi-deriz Mustafa. Orada kimseler bizi tanımadan yaşarız. Hem Makbule annenin ailesi Ankara’ya gitmişse orası daha güvenli demek ki. Biz de oraya gidebiliriz. Hem ben ismimi de değiştiririm, o zaman beni kimse gönde-remez.”

Bakışlarını tekrar kaçırdı. Gözlerini ağaca çevirdi. Bir şey demedi ama söylediklerimi düşündüğüne emindim. Uzun bir süre sessizce oturdu, sonra bana döndü.

“Nereye gidebiliriz ki Eleni, memleket bu denli karı-şikken? Her yer düşmanla çevrelenmişken? Hem Ankara da ne kadar güvenli kalabilir ki düşman birlikleri iler-lerken. Kaçmak çözüm değil, memleketimiz için durup savaşmak gerek. Hem daha on yedi yaşımdayım. Bir işim bile yokken sana nasıl bakarım?”

Verecek cevabım yoktu. Henüz daha çok gençtik ama benim yaşımdaki kızların evlendiğini duyuyordum. Ne-

den biz evlenemiyorduk? Daha geçen gün köyden bir kızın düğünü olmuştu, o da benim yaşımdaydı. Yine de bunu ona hatırlatmak istemedim.

Mustafa'nın babasının İstanbul'la arasının iyi olduğu söyleniyordu. Sık olmasa da saraydan köye gelen konuklar onun konağında misafir edilirdi. Herkes Ziya Efendi'yi sever ve sayardı. Babam bile ondan hürmetle bahsederdi. Mustafa babasından bazı şeyleri duyduysa doğru olması kuvvetle muhtemeldi. Benim için endişelendiğini biliyordum ama buradan gitmek fikrini kabul etmek istemiyordum.

"Ne yapacağız?" diye fısıldadım. Yüksek sesle söylersem bunun altından kalkamayacakmışım gibi hissediyordum.

"Bilmiyorum," dedi bana dönerek. "Ne zaman gerçekleşir bilmiyorum ama belki baban da bunun için ablana gitmiştir bu akşam. Ablanın kocası bu konuları bilebilir."

"Ben annem söyleyince sadece bir ziyaret sanmıştım ama olabilir, emin değilim."

"Seni seviyorum Eleni. Bizi kimse ayıramayacak, sana söz veriyorum. Nereye gidersen git peşinden geleceğim."

"Ya gelemezsen Mustafa? Ya izin vermezlerse? Ya nerede olduğumu bilemezsen?"

"Bu kadar olumsuz düşünme Eleni. Bir yolunu bulurum ben."

Bir şey demedim. Tek başına bir yolunu bulabilirse birlikte de bir yolunu bulabilirdik ama düşündüklerimi ona söylemedim. Ayrılık fikri kalbime oturmuştu bir kere. Onu oradan nasıl çıkaracağımı bilmiyordum. Yine de aklıma gelen şeyi söylemeden edemedim.

"Ya bulamazsan Mustafa?" diye ona döndüm. "Ya ben de yayamın anlattığı gibi kavuşamayıp seni ömrümün sonuna kadar beklemek zorunda kalırsam? Yaşa-

yamam Mustafa. Ben sen olmadan yaşayamam,” dedim gözlerimden yaşlar akarken.

Uzanıp parmaklarıyla gözyaşlarımı sildi. “Ben sensiz yaşar mıyım sanıyorsun Eleni? Bunu düşünmen bile kalbimi acıtıyor. Ben de sensiz yaşayamam.”

“O zaman gidelim buralardan Mustafa. Yayam da buraya geldiğinde hiçbir şeyi yokmuş. Biz de başka bir yerde hayatımıza devam edebiliriz. Hem ben fazla bir şey istemiyorum, yanımda sen ol yeter.”

“Biliyorum Eleni ama nereye gidebileceğimizi bile bilmiyorum. Buradan başka yere hiç gitmedim. Hem aileni bıraktığın için üzülürsen buna dayanamam.”

“Ne yapacağız o zaman?”

Gülümseyerek bana baktı. “Bulacağız bir yolunu Eleni. Sana söz veriyorum. Ne olursa olsun, ne kadar zaman geçerse geçsin, eğer ölmezsem seni bulacağıma söz veriyorum.”

Onun sözlerine güvenirdim. Beni bulacaktı ama söylediği kelime aklıma takılmıştı. “Ölmezsem,” demişti. Bu kadar genç yaşta neden ölecekti ki?

“Bana söylemediğin bir şey var, değil mi?” diye sordum. Gözlerini benden kaçırdı.

“Daha hiçbir şey belli değil. Bu kadar karamsar olmalıyım,” dedi.

Yine de bu cevap beni teselli etmedi. Ben buradan gittikten sonra onu bir daha görememekten ölesiye korkuyordum. Hem benim nerede olduğumu bile bilmeyecekti. Önümüzde bir savaş vardı. Ya o da savaşa giderse, ya orada ölürse diye düşündüğüm anda hemen aklımdakilere gerilere ittim. Kötü düşünmeyecektim. Mustafa daha on yedi yaşındaydı ve savaşa gitmek için çok gençti. Yayam her defasında “Kötü şeyler kötü şeyleri çağırır,” derdi. Ben de kötü şeyler düşünüp onları çağırmayacaktım.

Elimi bırakarak yerinden kalktı. Ben de kalktım. “Gitmeliyim,” dedi.

Gitmesini istemiyordum ama burada da kalamazdı. “Yeni şeyler öğrenirsem sana haber veririm,” diyerek çardağın altından çıkmadan etrafa bakındı. Sonra da hızlı adımlarla bahçe kapısından geçerek karanlıkta gözden kayboldu. Bense bir süre daha kalıp çardağın ortasında dikilmeye ve başımıza gelecekleri düşünmeye başladım. Kalbim her ne kadar Mustafa’ya güvenmemi söylese de aklım buna itiraz etmeye devam ediyordu. Bizim için her şey kötüye gidiyordu. Eğer buradan gidersek bir daha onu göremeyeceğimi hissediyor, bu düşünce kalbimi tarifsiz bir korkuya sürüklüyordu.

Eve girdiğimde kapıları kapatıp perdeleri kapadım. Divana oturarak bacaklarımı karnıma çekip kollarımla dizlerimi sardım. Merak ve endişeyle anne ve babamın ablamdan gelmesini beklemeye başladım. Belki onlar daha güzel haberlerle gelirdi.

Annemin kolumu dürtmesiyle gözlerimi açtım. “Neden yatağında değilsin Eleni?” diye soruyordu.

“Sizi bekledim,” dedim.

“Sana geç geleceğimizi söylemiştim. Hadi yarın çok işimiz var. Vakit kaybetmeden yatağına git.”

Yerimden kalkarken “İyi geceler” dedim. Odadan çıkarken babam da anneme “Hadi İrena geç oldu, biz de yatalım,” diyordu. Hızlıca merdivenleri çıkarak odama girdim.

Yatağımın rahatlığına rağmen oldukça rahatsız edici bir gece beni bekliyordu. Gözlerimi yumduğumda Mustafa’nın ve Vasily amcanın söyledikleri aklıma geldi. İlk duyduğumda bir anlam yüklemesem de şimdi gerilere baktığımda gördüğüm şeylerin bir anlamı vardı. Yunan İzmir’e çıktığında bizim köyde de bazıları sevin-

mişti. Ama ailem bu duruma sevinmediği gibi bir akşam yemeğinde dedem, “Bu bizim için hiç iyi olmadı Yorgo,” demişti babama. “Burasını vatan bildik ama korkarım bizi de aynı görecekler. Hele ki oralar yakılıp yıkılırken sanki bunu biz yapmışız gibi davranacaklar. Bizi iyi günler beklemiyor,” demişti. Babam da iyi niyetle “Bu köydekiler bizi tanıyor baba. Yüz yıldan fazladır burada barış ve sevgi içinde yaşıyoruz,” demişti. Ama şimdi dedemin haklı olduğunu anlamıştım. Her ne kadar bizi tanımış olsalar da, bizden bir zarar gelmese de sonunda İzmir’i işgal eden bir ülkenin insanlarıyla eş tutacaklardı. Onların yaptığı zalimlik gelip bizi de bulacaktı.

Sabah olduğunda yataktan yorgun ve uykusuz kalktım. Bir süre penceremin önündeki cumbaya oturup henüz güneş doğarken toprak yola baktım. Etraf sessiz ve sakindi. Birazdan at arabaları toprak yolda gidip gelmeye başlar, ortalık tekerlek sesinden ve tozdan geçilmezdi. Sabahın bu huzur veren saatlerini çok severdim. Onun için de her sabah erkenden, coşkuyla yatağımdan kalkardım. Cumbanın önündeki sedire oturup hava güzelse pencereyi açarak bana kadar gelen denizin ve yosunun kokusunu içime çekerdim. Bu sabah da aynı şeyi yapmıştım ama içimde hiç coşku yoktu. Hatta adlandıramadığım bir hüznün vardı. Mayıs ayı bile sanki o eski güzelliğini kaybetmişti. Ablalarım evlenip gittiğinden beri evdeki yalnızlık da hoşlandığım bir şey değildi ama yine de içimdeki o coşkuyu hep canlı tutmayı başarmıştım. Ta ki bu sabaha kadar. Yüksek sesle söylenmese de, biz çocukların yanında konuşulmasa da buralardan gideceğimiz korkusu hepimizin yüreğinde yeşermeye başlamış bir fidan gibi gittikçe büyümeye başlamıştı. Gün gelecek o fidan artık görmezden gelemeyeceğimiz bir ağaç olacak ve buradan gittiğimiz gün

içi kurumuş ağaçlar gibi devrilip gidecekti. Köklerimizden sökölüp atılacaktık. Bunu düşünmek bile beni inanılmaz üzüyordu.

Bunu düşünmek içimdeki huzursuzluğu daha da büyüttüğü için yerimden kalkarak aşağıya indim. Annem çoktan uyanmış, sabah taze taze yediğimiz ekmeği yormaya başlamıştı bile.

“Günaydın kuzum,” dediğinde ona gülümsedim. Yüzünde dün gecedan kalma bir endişe var mı diye baktım ama annem asla duygularını ulu orta yaşayan bir kadın olmamıştı. Tüm sorunlarını, üzüntülerini, endişelerini içine atar, yüzüne taktığı mutluluk maskesiyle dolaşırdı. Onun ne zaman üzüntülü ya da endişeli olduğunu anlamak imkânsızdı ama bu sabah gözlerinde keder vardı.

“İyi misin anne?” diye sorduğumda başını kaldırmadan yaptığı işe devam etti.

“Her zamanki gibi Eleni, ne iyiyim ne de kötü,” diyerek ekmeği tepsiye koydu.

Her zaman iyi miydi ya da kötü müydü bilmediğim için bir şey demedim. Ben konuşmayınca o da suskunluğuna geri döndü ama ablamda neler konuşulduğunu deli gibi merak ediyordum. Tepsiyi taş fırına koyduğunda ellerindeki unu çıkarmak için yıkadı.

“Babam gitti mi?” diye sordum, konuya hemen girmemek için. Gerçi sorduğum sorulara cevap alır mıydım bilmiyordum ama yine de şansımı deneyecektim.

“Sabah gün ağarmadan gitti. Şehirden alması gereken birkaç malzeme varmış,” dedi. Ellerini kurulayıp karşımdaki sandalyeyi çekip oturdu.

“Eleni,” dedi gözlerime bakarak. O anda kalbimden ince bir sızı geçti. Bir şey sormama gerek kalmadan benimle konuşacak ama konuştukları asla duymak istemediğim şeyler olacaktı.